

חסמים ומפתחות בביטוי רגשי – מה חוסם ומה מאפשר הבעת רגשות אצל מורים ואצל פרחי הוראה

היילי רוזנבלום, דוקטורנטית, המכללה לחינוך גופני ולספורט על שם זינמן במכון וינגייט.
חנה פרידמן, דוקטורנטית, אוניברסיטת תל-אביב.

הבעת רגשות בהוראה מבוססת על ההנחה שככל שהקשר בין המורה לתלמידיו יהיה משמעותי יותר, כך ייבנו אצל התלמידים תחושות מסוגלות, שייכות ושותפות העשויות לקדם התנהלות חברתית ולימודית חיובית.

בניית קשר עם תלמידים מחייבת "תחזוקה" מתמדת ולימוד מיומנויות וכישורים רבים מצד המורים: פיתוח רגישות לתלמידיהם ולצרכיהם המשתנים, שיפור תמידי של מיומנויות התקשורת שלהם, פיתוח יכולות ההקשבה וקידום כישורי ההבעה של תחושות, של רגשות ושל מחשבות.

בסדנה יתנסו המשתתפים בתהליכים יצירתיים מגוונים בשיטת "מעגלי הלב" (מעולם התנועה, האמנות הפלסטית, המוזיקה, הסיפור, ההקשבה והשיתוף), מתוך מטרה להסיר חסמים ולרכוש מפתחות לביטוי רגשי כחלון חדש להתבוננות אל נפש המורה עצמו ואל נפש התלמיד.

נברר מה חוסם ומה מאפשר הבעת רגשות אצל מורים ואצל פרחי הוראה ונתנסה בכלים יצירתיים-חוויתיים לפיתוח תקשורת תוך-אישית ובין-אישית של המורה עם תלמידיו.

ד"ר ניצה שובסקי, המכללה האקדמית גורדון.

השעה הפרטנית היא שינוי ארגוני בעל השלכות על יחסי הגומלין ועל ביטויי הרגשות בין מורים לתלמידיהם במסגרת רפורמת "אופק חדש".

מטרת המחקר הייתה לחשוף, באמצעות סיפורים קצרים (vignette), את הרגשות שאותם מזהות וחווות מחנכות מבתי ספר יסודיים במסגרת "השעה הפרטנית", שנה לאחר תחילת יישומה. המחקר מבוסס על עשרים ואחד סיפורים של מחנכות, אשר נותחו באמצעות ניתוח תוכן. מן הממצאים עולה שהמחנכות קשובות ואמפתיות לצורכי תלמידיהן; שרגשותיהן אותנטיים ומשקפים עירוב של אכפתיות, של הצלחה ושל תסכול; וכי פתיחות ואמון מאפשרים את ביטויי הרגש במפגשים אלה. עם זאת, נראה, לעתים, שהמחנכות מתנהלות באופן אינטואיטיבי. מסקנת המחקר היא שהשעה הפרטנית מזמנת מקום ליצירה ולהבעת רגשות אותנטיים בין המחנכת לתלמידיה, וכי יש לספק למחנכות כלים רגשיים כדי לטפל בתלמידים באופן מקצועי ולא באופן אינטואיטיבי בלבד.

ד"ר שרון עזריה, תלפיות - המכללה האקדמית לחינוך חולון. **הכיתה האכפתית: השלכות של כעס בפיתוח אמפתיה אצל פרחי הוראה**

מחקר זה עוסק ברגשות של פרחי הוראה באמצעות קורס "כיתה אכפתית" במכללה.

במהלך הפגישות בכיתה, כפי שאלה תועדו ביומני הסטודנטים, דנו הסטודנטים להוראה בחוויותיהם בבית הספר ובמכללה. הסטודנטים הביעו רגשות של חוסר נעימות, בפרט כעס, כלפי עמיתיהם וכלפי מורים, אף שהביעו כעס מועט כלפי התלמידים.

לסטודנטים להוראה ניתנה הזדמנות לשקף את אופני ההתנהגות השונים, באמצעות דיון ובאמצעות ביטוי רגשותיהם השליליים. שיקוף אופני ההתנהגות השונים חיזק את ההבנה של פרחי הוראה בהקשר לסיבה לכך שתגובתם הייתה שלילית ואפשר להם פיתוח תובנה מתאימה. תובנה זו הולידה התנהגויות חדשות של שינוי בגישתם ואמפתיה כלפי עמיתיהם וכלפי התלמידים. הם הבינו טוב יותר את הגורמים שמיקמו אותם במצב של תגובות שליליות, והבינו כי מותר להם להבין טוב יותר את עצמם.